

Affaldssortering: *fra uoverkommeligt besvær til ubemærket rutine*

Et forskningsprojekt som ikke bare har spurgt *hvad* der har betydning for om affaldet bliver sorteret, men også *hvorfor* det har betydning.

2019 - 2022



Besvær er den hyppigste forklaring på manglende sortering

Borgerne udtrykker at de gerne vil sortere, men indholdet i deres restaffaldsspand vidner om at de i mange sammenhænge ikke får det gjort

Attitude-behavior-gap: Beskriver kløften mellem det borgerne udtrykker at de mener er det rigtige at gøre med deres affald og det de rent faktisk gør.

Oplevelsen af besvær er den årsag borgerne hyppigst fremfører som begrundelse for hvorfor de ikke altid får omsat deres overbevisning om at sortering er det rigtige at gøre, til handling.



Klassisk forståelse af besvær

- Den tid, opmærksomhed og evt. ubehag (fx. lugt, snavs) som relaterer direkte til aktiviteten affaldssortering
- Oplevelsen af besvær kan altså opmåles objektivt
- Om affaldssortering opleves som besværligt eller ej, er udtryk for forholdet mellem den som skal af med affaldet og den eller de spande det skal afleveres i:
- **Oplevelsen af affaldssortering isoleres fra sin kontekst i tid og rum!**

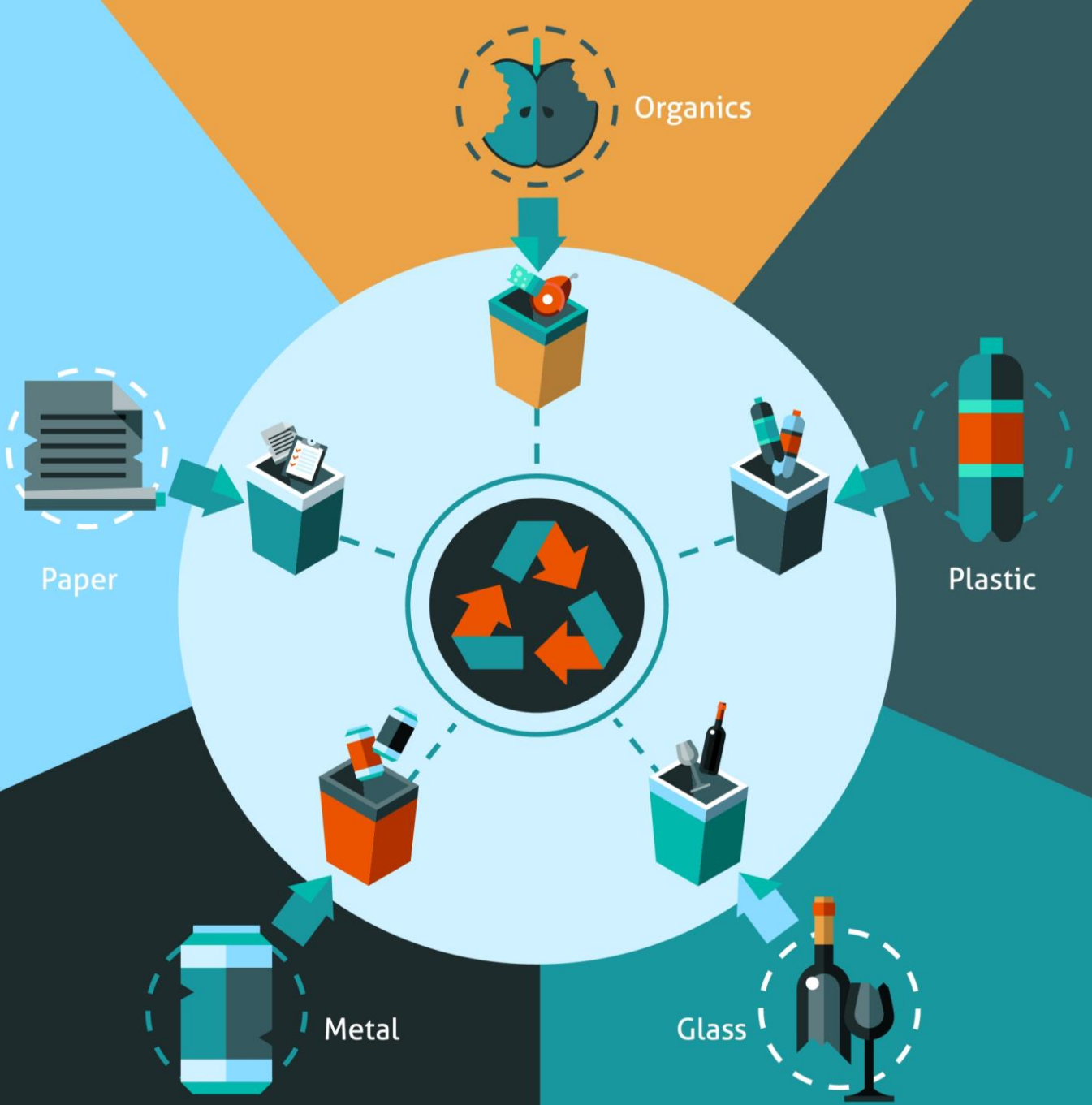


Analysens undrende afsæt

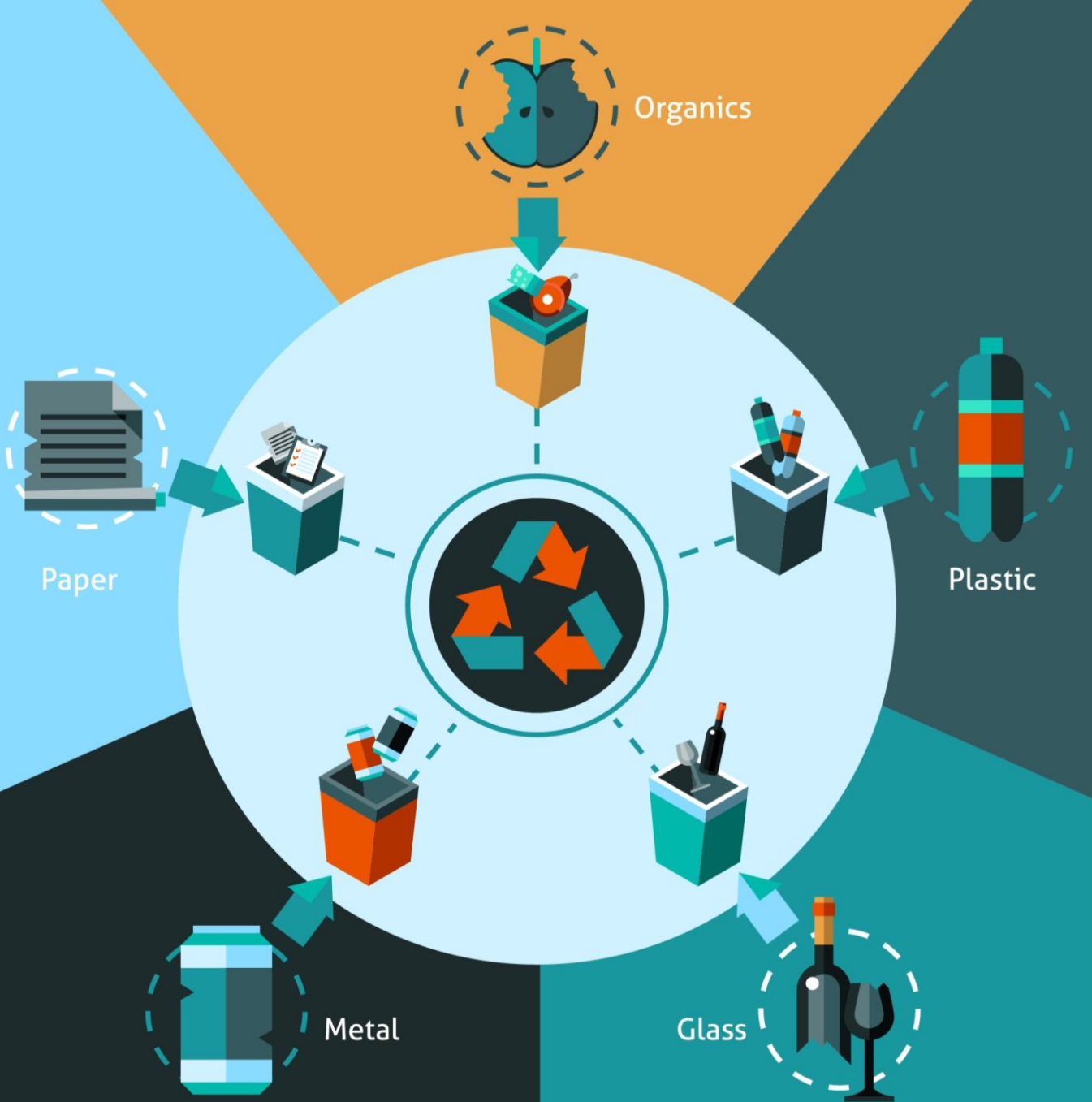
Vi udfører i løbet af hverdagen mange aktiviteter, som umiddelbart kræver en større indsats af os end affaldssortering, men vi beklager os ikke over dem som besværlige og der skal særlige omstændigheder til, før vi tilsidesætter dem.

De former for affaldssortering som deltagerne i forskningsprojektet hyppigst italesatte som besværlige og tilsidesatte var ikke dem som tilsyneladende krævede den største indsats





Besvær som det udtrykkes i det, der gøres og siges.



Oplevelsen af besvær udtrykkes særligt i relation til de nyere fraktioner

Det er ikke muligt at observere nogen åbenlys forskel i indsatsen som sortering i hhv. nye og gamle fraktioner

Objektiv indsats og subjektiv oplevelse



Henimod afslutningen af mit besøg går Rasmus og jeg afsted for at aflevere hans papiraffald. Affaldet skal afleveres i et containerbur omtrent 400 meter fra hans lejlighed. Rasmus forsøger at samle papiret som ligger i en uordenlig bunke på skabshylden. Han får det balanceret op i favnen og jeg tænker at det ser både al for upraktisk og usikkert ud til at jeg tror på at han kommer hele vejen ned til containerburet uden at tabe i hvert fald noget af det. Det er mørkt og støvregner udenfor. Stien vi går ad er mudret. Ved det første lille vindstød fyger flere af papirerne fra Rasmus favn. Jeg hjælper ham med at få fat på dem igen. Han er irriteret, men går videre. Det sker en gang til. Buret skal låses op med en nøgle. Det er svært for ham med favnen fuld. Inde i buret går han rundt i mørket og leder efter den rigtige container. Jeg spørger om han har lyst til at give op. Det siger han, han har, men han gider heller ikke bære papiret tilbage. Så finder han containeren.

(feltnote)

‘Normal affaldspraksis’

Gamle fraktioner til sortering	nye fraktioner til sortering
Har længe ikke hørt til i restaffald	har indtil for nylig hørt til i restaffald
sortering er bare måden fraktionen smides ud	sortering af fraktionen er en ekstra indsats udover det normale
sortering er ikke til forhandling	sortering kan forhandles

Den fælles forståelse af hvad der er normalt påvirker det forhold til forskellige fraktioner (fx hvilke vi ‘legitimt’ kan forhandle), som er udgangspunkt for vores sorteringspraksis



Studiet af affaldssortering i konteksten af andre hverdagspraksisser

Analytisk fokus på de situationer hvor affaldet, som skal sorteres i de nye(re) fraktioner opstår.





Hvorfor smider vi ud?

- For at gøre det muligt at komme videre med noget andet vi er i gang med.
- Målet med affaldspraksis er ikke så meget i sig selv at fjerne affaldet, men snarere at muliggøre målet for en den primære praksis.



Affaldspraksis er en *sekundær praksis*

- Affaldspraksis servicerer primære praksisser
- Det er den primære praksis, vi først og fremmest opfatter os selv som værende i gang med og derfor har vores opmærksomhed investeret i.

Oplevelsen af besvær

- En ekstra indsats som forlænger opnåelsen af det mål vores primære praksis har.
- En ekstra indsats udover det nødvendige (for primær praksis)
- Givet at den fraktion vi ser på er forhandlingsbar



Når sortering ikke servicerer den primære praksis ligeså effektivt som 'normal affaldspraksis' opleves sortering som besværligt og bliver potentielt genstand for tilsidesættelser.

Projektet er at forandre 'normal affaldspraksis'

Frem for at gøre sortering bekvemt

Lige gyldigt, hvor bekvemme vi får gjort vores ordninger, vil det hurtigste formentlig altid være at smide alt i én.




Forståelse af rolle og ansvar

Når man, som følge af sin rolle i en given situation, opfatter et givet hensyn/mål som sit ansvar, så bliver handlingerne for at nå dertil ikke-forhandlingsbare. Så blive handlingerne en nødvendig del af aktiviteten snarere end en forsinkende, ekstra indsats.



Borgerne opfatter sig selv som hjælpere



”hvis jeg kan gøre noget, som jeg i hvert fald tror kunne være en hjælp, så vil jeg gerne det. Det andet, må der være nogle politikere, eller nogle andre, som må stå for at styre.”

”Det gør noget godt for miljøet. Det er der nogle andre end os, der har fundet ud af og det er fint at være med til det, synes jeg”